

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Pavlínky Vrkočové v právní věci žalobce: **H. Q. H.**, zast. Mgr. Markem Čechovským, advokátem, se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 23. 3. 2017, č. j. 58 Az 1/2017 - 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 18. 10. 2016, č. j. OAM-246/ZA-ZA11-HA11-2016, žalovaný žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů. V odůvodnění rozhodnutí shrnul, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany za účelem legalizace pobytu na území České republiky. Do Vietnamu se nechce vrátit, neboť v této zemi již nemá žádné příbuzné, bydlení, ani živobytí. Nadto se obává věřitelů a nedůvěřuje vietnamské policii. Žalovaný uvedl, že při rozhodování o žádosti žalobce vycházel z informací cizineckého informačního systému, informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 26. 5. 2015, č. j. 98851/2015-LPTP, z výroční zprávy Amnesty International 2015/2016 ze dne 24. 2. 2016, o stavu lidských práv ve světě, respektive ve Vietnamu, ze zprávy Mezinárodní organizace pro migraci o Vietnamu z října 2015, ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických o dodržování lidských práv ve Vietnamu za rok 2015 ze dne 13. 4. 2016 a z výroční zprávy Human Rights Watch 2016 o Vietnamu ze dne 27. 1. 2016. Z žádného sdělení žalobce podle žalovaného nevyplývá, že by v zemi svého původu uplatňoval politická práva či svobody. Nikdy nebyl členem politické organizace či politického uskupení, nebyl politicky ani veřejně činný a v této souvislosti tedy neměl a ani nemohl mít problémy s vietnamskými státními orgány či bezpečnostními složkami. S ohledem na tyto skutečnosti žalovaný dovodil, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Stejně tak nesplňuje podmínky ani podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť nelze dovodit, že by měl odůvodněný strach z pronásledování z důvodu

rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Žalovaný vysvětlil, že žalobce měl v minulosti povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem podnikání. O toto povolení však přišel poté, co byl podmíněně odsouzen za porušení zákazu řízení motorových vozidel. Žalovaný poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2005, č. j. 7 Azs 187/2004 - 94, a ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003 - 47, a uvedl, že samotná snaha žalobce legalizovat pobyt na území České republiky neodůvodňuje udělení mezinárodní ochrany. Tvrzení žalobce, že má obavy z protiprávního počínání věřitelů, by bylo možné považovat za důvodné, kdyby toto počínání podporovaly vietnamské orgány. V této souvislosti žalovaný poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2004, č. j. 5 Azs 25/2003 - 94, a ze dne 27. 6. 2005, č. j. 3 Azs 395/2004 - 68, a konstatoval, že žalobcova obava z věřitelů je toliko hypotetická, respektive spekulativní a účelová. Nadto, žalobce podle žalovaného uvedl, že v roce 2014 pobýval u rodiny svého kamaráda v Hanoji a žádné potíže s věřiteli neměl. Žalobce vyjádřil obavy jen ve vztahu k pobytu v místě svého rodiště. Podle žalovaného žalobci nic nebrání, aby se ve Vietnamu přestěhoval do oblasti, kde nebude pociťovat žádné ohrožení. K tvrzení žalobce, že nemá, kde by v zemi svého původu bydlel, popřípadě, že nemá jak se živit, žalovaný uvedl, že ve Vietnamu existují různé asistenční služby, které jsou zpoplatněny podle konkrétních požadavků. Kromě toho, žalovaný uvedl, že v roce 2015 dosahovala nezaměstnanost ve Vietnamu 2,42 % praceschopného obyvatelstva a očekává se, že dojde k růstu hrubého domácího produktu i pracovního trhu, přičemž žalobce se může obrátit na vietnamské úřady práce, popřípadě i soukromé agentury. Žalovaný nezjistil, že by některý rodinný příslušník žalobce získal v České republice azyl. Žalobce tedy nesplnil podmínky podle § 13 zákona o azylu. S ohledem na sociální a ekonomickou situaci žalobce, jakož i jeho věk a zdravotní stav, žalovaný neshledal důvody hodné zvláštního zřetele k udělení azylu ani podle § 14 zákona o azylu.

Žalobce podle žalovaného neuvedl žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možné dovodit, že mu v případě návratu do země původu hrozí vážná újma v důsledku uložení či vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidského a ponižujícího zacházení či trestání, popřípadě v důsledku ozbrojeného konfliktu nebo porušení mezinárodních závazků České republiky ve smyslu § 14a zákona o azylu. Žalovaný vysvětlil, že Vietnam podporuje dlouhodobý pobyt svých občanů v zahraničí a dovodil, že vietnamské orgány nemají důvod, aby se o žalobce v případě jeho návratu zajímaly. Žalovaný zmínil, že podle zprávy Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických byla vietnamská policie ve zkoumaném období úspěšná v udržování veřejného pořádku, nicméně její další schopnosti byly velmi omezené a zdroje nedostatečné. Přesto žalovaný uzavřel, že žalobcovy obavy jsou neopodstatněné. S vietnamskou policií nemá žádné osobní zkušenosti a se státní mocí ve Vietnamu v minulosti neměl potíže. Pokud by měl potíže se svými věřiteli, má možnost obrátit se na policii. Žalovaný by se obavami žalobce více zabýval za předpokladu, že by mu vietnamské orgány již v minulosti odmítly poskytnout pomoc. Žalovaný uzavřel, že ve Vietnamu neprobíhá ozbrojený konflikt a případné vycestování žalobce neodporuje mezinárodním závazkům České republiky. Žalovaný nezjistil, že by rodinnému příslušníkovi žalobce byla na území České republiky udělena doplňková ochrana, a žalobce proto nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu.

pokračování

Rozsudkem ze dne 23. 3. 2017, č. j. 58 Az 1/2017 - 30, Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci, zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného. V odůvodnění vysvětlil, že ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005 - 58, je v řízení o udělení mezinárodní ochrany rozloženo důkazní břemeno mezi žalovaného a žadatele o mezinárodní ochranu. Správní orgán je tedy povinen zjistit skutkový stav věci z dostupných věrohodných a objektivních zdrojů, není však povinen domýšlet za žadatele o azyl všechny v úvahu přicházející důvody pro případné udělení ochrany a zjišťovat všechna byt i jen potenciální nebezpečí, která mohou žadateli o azyl teoreticky hrozit. V této souvislosti krajský soud poukázal také na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2015, č. j. 9 Azs 196/2015 - 26, či ze dne 21. 7. 2016, č. j. 10 Azs 95/2016 - 32. Krajský soud konstatoval, že žalovaný v průběhu řízení nezjistil žádné skutečnosti, nasvědčující, že žalobce je v zemi svého původu pronásledován za uplatnění politických práv a svobod, nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Žalobce uvedl, že je bez politického přesvědčení a že se obává vymáhání dluhu, který dosud nesplatil. Tyto skutečnosti ovšem nemohou být důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Krajský soud se neztotožnil s námitkami žalobce proti neudělení humanitárního azylu. Odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, a ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, a uvedl, že žalovaný vysvětlil důvody pro neudělení humanitárního azylu na šesté straně žalobou napadeného rozhodnutí. Konstatoval, že žalobce v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ani v dalším průběhu správního řízení neuvedl žádné mimořádné okolnosti, které by byly důvodem pro udělení humanitárního azylu. Žalobce pouze uvedl, že v České republice chce podnikat, ve Vietnamu nemá rodinu ani bydlení a bojí se, že po něm soukromí věřitelé budou vymáhat nesplacený dluh. Uvedené skutečnosti však nemohou být důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů. V této souvislosti krajský soud poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003 - 64. Ohledně neudělení doplňkové ochrany krajský soud plně odkázal na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí. Žalobci nelze přisvědčit, že rozhodnutí žalovaného k neudělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu postrádá odůvodnění. Krajský soud zopakoval své závěry ohledně rozdělení důkazního břemene a konstatoval, že žalobce během řízení před správním orgánem, ale ani v podané žalobě žádné skutečnosti, které by měly zakládat rozpor s mezinárodními závazky v případě žalobcova vycestování z České republiky, neuvedl. Rozsudky Nejvyššího správního soudu, na které žalobce v žalobě odkazoval, se týkaly případů žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří měli na území České republiky rodinné vazby. To však není případ žalobce. Krajský soud uzavřel, že udělení mezinárodní ochrany je pouze specifickým způsobem legalizace pobytu na území České republiky, a to z přesně vymezených důvodů; v ostatních případech je však nutno vycházet z režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů. Azylovým řízením nelze nahradit smysl a účel úpravy obsažené v zákoně o pobytu cizinců.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Konstatoval, že kasační stížnost přesahuje jeho vlastní zájmy a je přijatelná, neboť krajský soud se v napadeném rozsudku odchýlil od judikatury Nejvyššího správního soudu „[...] v otázce posouzení

požadované intenzity odůvodněného strachu z pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu a rovněž co do požadované intenzity a důkazního břemene na straně žadatele o mezinárodní ochranu ve vztahu k důvodným obavám z brozby skutečného nebezpečí závažné újmy podle § 14a zákona o azylu.“ Podle stěžovatele se krajský soud dostatečně nevypořádal s žalobní námitkou, že žalovaný nezjistil skutečný stav věci bez důvodných pochybností, a dospěl tak k nesprávnému závěru, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro přiznání některé z forem mezinárodní ochrany podle § 12, 13, 14, 14a a 14b zákona o azylu. Stěžovatel odkázal na žalobní argumentaci a dovodil, že krajský soud zatížil rozsudek nezákonností a nepřezkoumatelností. Stěžovatel poukázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2011, č. j. 4 Azs 14/2011 - 135, ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72, ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, a ze dne 30. 11. 2004, č. j. 3 As 24/2004 - 79, usnesení ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 - 42, a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 11. 1993, č. j. 6 A 99/1992 - 50, a namítl, že krajský soud, respektive žalovaný, dostatečně a v souladu se zákonem neposoudil žalobní námitky ohledně neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu stěžovateli. Stejně výhrady lze podle stěžovatele vznést i vůči neudělení doplňkové ochrany, a to tím spíše, že pro udělení doplňkové ochrany není třeba naplnit kritérium pronásledování. S ohledem na uvedené závěry stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu, věc mu vrátil k dalšímu řízení a stěžovateli přiznal náhradu nákladů.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a rozsudku krajského soudu. Shrnl, že i z předchozího řízení jednoznačně vyplývá snaha stěžovatele legalizovat svůj pobyt v České republice. Stěžovatel přicestoval do České republiky v dubnu roku 2009 a získal povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia. Již po šesti měsících však změnil účel svého pobytu ze studia na podnikání. Toto povolení pozbyl vlastním zaviněním, a to v důsledku trestné činnosti, za kterou byl pravomocně odsouzen rozsudkem Okresního soudu v Jablonci nad Nisou. Žalovaný konstatoval, že k věci přistupoval dostatečně individuálně, a to na základě více spolehlivých, aktuálních, objektivně dosažitelných a dostatečně reprezentativních informací o stavu politické a bezpečnostní situace ve Vietnamu, ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81. Žalovaný neshledal, že by jakkoliv pochybil, a proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl, pokud ji neodmítne pro nepřijatelnost.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, kasační stížnost přesahuje vlastní zájmy stěžovatele v následujících typových případech:

- kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu;
- kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně;

pokračování

- kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně;
- kasační stížnost je dále přijatelná, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se v konkrétním případě může jednat tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; popřípadě krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud neshledal, že by se Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci při rozhodování věci jakkoliv odchýlil od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a založil tak důvod přijatelnosti kasační stížnosti. Závěry judikatury, na kterou stěžovatel poukázal ve své kasační stížnosti, popřípadě i v žalobě, nikterak neodporují závěrům krajského soudu v nyní posuzované věci. Stěžovatel obecně konstatoval, že žalovaný dostatečně nezjistil skutkový stav věci. Ze spisového materiálu i z žalobou napadeného rozhodnutí je však zřejmé, že žalovaný vycházel z informací, které mu poskytl stěžovatel, jakož i z českých a zahraničních, státních a nestátních zdrojů informací o Vietnamu. Stěžovatel měl možnost uvést veškeré skutečnosti, přesto v záznamu o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu k důvodům své žádosti toliko uvedl, že se nemůže vrátit do Vietnamu z rodinných důvodů. Ve Vietnamu nemá žádné příbuzné a nemá kam jít. Přitom také konstatoval, že jiné důvody žádosti nemá. V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 15. 3. 2016 po zodpovězení otázek žalovaného sdělil, že nechce uvést žádné další skutečnosti, které by měl žalovaný vzít v potaz. V rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, přitom Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že břemeno tvrzení stíhá v řízení o azylu především žadatele o azyl. Za této situace Nejvyšší správní soud nedovodil, že by žalovaný při zjišťování skutkového stavu věci jakkoliv pochybil. Krajský soud a žalovaný přitom nepochybili ani při právním hodnocení skutkového stavu. Nejvyšší správní soud například v usnesení ze dne 30. 9. 2008, č. j. 2 Azs 60/2008 - 58, uvedl, že „[...] stěžovatelka nebyla pronásledována státní mocí, ale mělo jít o aktivitu soukromých osob. Pronásledování tohoto charakteru však nemůže být důvodem pro udělení azylu, pokud politický systém v zemi původu žadatele o azyl dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů. Tento závěr vyslovil Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, či v rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51, případně v rozsudku ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, (všechny dostupné z <http://www.nssoud.cz>). Stěžovatelka však útoky na svou osobu ze strany věřitelů s vietnamskými státními orgány (soudě podle její výpovědi) vůbec neřešila, a proto nelze ani predikovat, že by jí případná pomoc ze strany orgánů veřejné moci byla odepřena.“ Nejvyšší správní soud proto neshledal, že by stěžovatel naplnil důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, jak uvedl v kasační stížnosti.

Stěžovateli rovněž nelze přisvědčit, že krajský soud dostatečně neposoudil žalobní námitky k důvodům humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel v žalobě opět jen obecně namítl, že rozhodnutí žalovaného je v tomto ohledu nepřezkoumatelné.

Krajský soud se naplněním podmínek humanitárního azylu zabýval na páté straně svého rozsudku, přičemž odkázal na šestou stranu žalobou napadeného rozhodnutí, kde žalovaný konstatoval, že „[...] se v této souvislosti zabýval zejména sociální a ekonomickou situací [stěžovatele] a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Jmenovaný je dospělou, plně právně způsobilou a praceschopnou osobou. Jak výslovně uvedl, jeho zdravotní stav je dobrý. Nad rámec výše uvedeného [žalovaný] podotýká, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a jmenovaný se jeho udělení ani nijak výslovně v průběhu řízení nedomáhal. Humanitární azyl je udělován pouze za výjimečných okolností v případech, kdy nebyl shledán důvod pro udělení azylu podle § 12, a kdy by bylo zcela ‚nehumánní‘ azyl neudělit. V případě [stěžovatele] však správní orgán skutečnosti hodného zvláštního zřetele neshledal.“ Uvedené hodnocení je zcela dostatečné, a to zvláště s ohledem na skutečnost, že Nejvyšší správní soud již například v rozsudku ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, konstatoval, že „[s]kutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby a má zde ekonomické problémy, není bez dalšího ani důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona [...] o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 téhož zákona).“ V rozsudku ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54, Nejvyšší správní soud rovněž dovodil, že „[o]btíže žadatele o azyl stran obživy či možností seberealizace nelze bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, nežli jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona [...] o azylu [...]“. Ohledně naplnění důvodů doplňkové ochrany krajský soud na šesté straně rozsudku odkázal na žalobou napadené rozhodnutí. Žalovaný se s touto otázkou vypořádal na sedmé až desáté straně rozhodnutí. Stěžovatel přitom v kasační stížnosti opět jen obecně namítl, že v posuzované věci existuje důvod pro udělení azylu, a tím spíše tedy existuje důvod pro udělení doplňkové ochrany. Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěrem krajského soudu i žalovaného, že stěžovatelem tvrzené obavy z nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu nejsou důvodné. Stěžovatel má možnost obrátit se v případě potíží v zemi svého původu na policii, přičemž není povinen setrvat v té části Vietnamu, kde obavy pociťuje. Sám ostatně uvedl, že při své návštěvě Hanoje v roce 2014 „byl od problémů daleko“.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu (všechna zmiňovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz) poskytuje dostatečnou odpověď na veškeré námitky podané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájem stěžovatele, a proto kasační stížnost shledal nepřijatelnou a podle § 104a s. ř. s. ji odmítl.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2017

pokračování

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu